

FORRETNINGSUDVALGET

Ekstraordinært møde

MØDETIDSPUNKT

17-05-2016 16:45

MØDESTED

REGIONS RÅDSSALEN

MEDLEMMER

Sophie Hæstorp Andersen

Leila Lindén

Lars Gaardhøj

Charlotte Fischer

Karin Friis Bach

Karsten Skawbo-Jensen

Erik Lund

Lise Müller

Afbud

Henrik Thorup

Finn Rudaizky

Martin Geertsen

Randi Mondorf

Anne Ehrenreich

Susanne Langer

Tormod Olsen

INDHOLDSLISTE

1. Tilpasning af regionens korrektionsreserve og styringsmodellen for Hovedstadens Letbane I/S

1. TILPASNING AF REGIONENS KORREKTIONSRESERVE OG STYRINGSMODELLEN FOR HOVEDSTADENS LETBANE I/S

BAGGRUND FOR SAGENS FREMLÆGGELSE

Transport- og bygningsministeren fremsatte den 13. januar 2016 forslag til anlægslov for Hovedstadens Letbane. Ved fremsættelsen af lovforslaget var det forventningen, at anlægsloven ville træde i kraft den 1. april 2016. Imidlertid har 3. og sidste behandling af lovforslaget været udsat på grund af drøftelser i Folketingets transport- og bygningsudvalg om bl.a. anlægsøkonomien i projektet på baggrund af statsrevisorernes kritik af anlægsøkonomien i Aarhus Letbane, herunder spørgsmålet om korrektionsreservens størrelse i anlægsprojekter med statslig deltagelse.

På et møde den 12. maj 2016 i forligskredsen bag forliget om "En grøn transportpolitik" af 29. januar 2009 er regeringen (Venstre) og partierne Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti blevet enige om, at der er behov for at tilpasse rammerne for statens deltagelse i letbaneprojektet i Ring 3. Forligskredsens aftale fremgår af bilag 1.

INDSTILLING

Administrationen indstiller, at forretningsudvalget over for regionsrådet anbefaler,

- 1. at** regionens korrektionsreserve til anlæg af letbanen i Ring 3 forhøjes til 30 % af regionens andel af anlægsbudgettet,
- 2. at** der afsættes 164,7 mio. kr. hertil, hvoraf 15 %, 25 mio. kr. indbetales til Hovedstadens Letbane som et engangsindskud i 2019, mens restbeløbet på 139,7 mio. kr. forrentes og afdrages over 40 år,
- 3. at** de afledte budgetmæssige konsekvenser indarbejdes i budgetforslaget for 2017 – 2020,
- 4. at** Region Hovedstaden over for transport- og bygningsministeren tilkendegiver, at forudsætningerne for forøgelsen af regionens korrektionsreserve til 30 % er,
 - a)** at Region Hovedstadens andel af den forøgede korrektionsreserve ikke medtages under det regionale anlægsloft,
 - b)** at der i lighed med den øvrige finansiering af letbanen opnås dispensation fra lånebekendtgørelsen til den forøgede låneandel, og
 - c)** at regionens finansiering af engangsindskuddet og låneydelserne til den forøgede korrektionsreserve gennemføres ved, at det regionale udviklingsområde modtager et internt lån fra regionens kasse, som forrentes og afdrages over 40 år i lighed med Økonomi- og Indenrigsministeriets godkendelse af den øvrige regionale finansiering af letbanen,
- 5. at** Region Hovedstaden tiltræder, at Hovedstadens Letbanes bestyrelses medlemstal forøges fra 7 til 9, således at staten udpeger 5 medlemmer, og
- 6. at** regionsrådsformanden bemyndiges til at godkende en allonge til ejerkredsens principaftale med de ændringer, der følger af forligskredsens aftale og godkende de afledte ændringer af vedtægterne for Hovedstadens Letbane I/S.

POLITISK BEHANDLING

Forretningsudvalgets beslutning den 17. maj 2016:

Anbefalet

Lise Müller (F) deltog ikke i sagens behandling.

SAGSFREMSTILLING

Transport- og bygningsministeren har i forbindelse med et møde i forligskredsen den 12. maj 2016 om Aarhus Letbane og Letbanen i Ring 3 foreslået en ny styringsmodel for Hovedstadens Letbane. Forslaget er bl.a. foranlediget af kritik fra statsrevisorerne af økonomistyringen i letbaneprojektet i Aarhus.

Den foreslåede model indebærer bl.a., at korrektionsreserven for kommuner og region sættes til 30 %

ligesom for statens vedkommende. Aftale mellem forligspartierne er vedlagt som bilag 1.

I projekterings- og selskabsloven for Hovedstadens Letbane er det forudsat, at ejerne hver især beslutter, hvilken korrektionsreserve de vil afsætte. Korrektionsreserven skal dække projektusikkerheder omkring priser og mængder samt give anlægsmyndigheden muligheder for omprioritering for at kunne overholde anlægsbudgettet. Staten har i overensstemmelse med de statslige principper for ny anlægsbudgettering afsat 30 % af sin andel som korrektionsreserve, mens Region Hovedstaden og de elleve ejerkommuner i Hovedstadens Letbane I/S har afsat 15 % af deres respektive andele, svarende til sædvanlig praksis ved anlægsbudgettering i kommuner og region. Det har været forudsat, at kommunerne og regionen i reserven kunne indarbejde et forventet besparelsesmål på 3 % på anlægsudgiften, således at korrektionsreserven for kommuner og region herefter udgjorde 11,5 % af basisanlægsbudgettet. Denne forudsætning kan imidlertid ikke opretholdes, hvis region og kommuner skal afsætte korrektionsreserver på samme niveau som staten. Det bemærkes herved, at den enkelte interessent, uanset størrelsen på den afsatte korrektionsreserve, hæfter for selskabets gæld med sin forholdsmæssige ejerandel.

Finansiering af yderligere reserve

En forhøjelse af korrektionsreserven for ejerkommunerne og regionen svarende til det statslige niveau til 30 %, vil indebære, at der for regionens vedkommende skal afsættes yderligere 164,7 mio. kr. (i p/l-niveau 2013). Det forudsættes, at den yderligere reserve kan følge den i øvrigt gældende betalingsplan for regionens finansiering af anlægsudgifterne i letbaneselskabet. Det indebærer, at 15 % heraf, svarende til 25 mio. kr. indbetales som et engangsindskud i 2019, mens restbeløbet på 140 mio. kr. finansieres ved låneoptagelse over 40 år. Regionens årlige ydelse på lånet vil udgøre 8 mio. kr. fra 2020 og fremefter. Lån til finansiering af letbanen optages af Hovedstadens Letbane I/S. I det omfang lån til finansiering af korrektionsreserver ikke anvendes til anlægsudgifter, tilbagebetales uforbrugte beløb til interessenterne. Træk på reserveerne forudsætter ifølge principaftalen mellem parterne forudgående forelæggelse for ejerne.

Det bemærkes, at der i selskabets betalingsplan hidtil har været regnet med et renteniveau for låneoptagelse på 4,63 %, hvilket er noget over det aktuelle renteniveau for 40-årige lån.

Ny ekstern granskning

Det fremgår af aftalen i forligskredsen, at der i statsligt regi iværksættes en granskning af projektet med udgangspunkt i reglerne om Ny anlægsbudgettering for statslige anlægsprojekter. Det bemærkes, at de hidtidige eksterne granskninger af projektet og dets anlægsbudget ikke har haft bemærkninger til anlægsbudgettet og dets reserver.

Bestyrelsens sammensætning

Transport- og bygningsministeren foreslår, at bestyrelsens medlemstal på 7 udvides til 9, så staten får 5 repræsentanter og regionen og kommunerne hver 2. Regionens repræsentation i bestyrelsen ændres ikke.

Den videre proces

Transport- og bygningsministeren har indkaldt regionen og kommunerne til møde tirsdag morgen den 17. maj, hvor ministeriet fremlægger et forslag til allonge til parternes principaftale om etablering af letbanen i Ring 3. Allongen vil i overensstemmelse med forligskredsens aftale indeholde bestemmelser om udvidelse af bestyrelsens medlemstal, om en supplerende statslig granskning af projektet og om udvidelse af kommunernes og regionens korrektionsreserver til samme niveau som statens korrektionsreserve. Allongen forventes omdelt til forretningsudvalgets og regionsrådets ekstraordinære møde samme dag.

Lovforslaget forventes vedtaget i indeværende folketingssamling, men transport- og bygningsministeren bemyndiges til at sætte loven i kraft ved en bekendtgørelse, når regionen og kommunerne har tiltrådt allongen. Det foreslås derfor, at regionsrådsformanden bemyndiges til at tiltræde allongen på regionens vegne og til at aftale de fornødne afledte ændringer af vedtægterne for Hovedstadens Letbane I/S om bestyrelsens sammensætning mv.

KONSEKVENSER

En tiltrædelse af indstillingen er en forudsætning for, at anlægsloven kan vedtages i indeværende folketingssamling. Såfremt regionsrådet ikke tiltræder indstillingen må det forudses, at loven ikke kan

vedtages i denne samling og at udbud af anlægsopgaven som følge heraf udskydes, indtil lovforslaget videre behandling er afklaret.

En tilrædelse af indstillingen vil indebære indbetaling af et yderligere kontant indskud på 25 mio. kr. i 2019 til letbaneselskabet. Det indebærer imidlertid ikke en tilsvarende begrænsning af råderummet på det regionale udviklingsområde, idet det forudsættes, at udgiften som for det øvrige kontante indskuds vedkommende kan finansieres ved et internt lån af kassen til det regionale udviklingsområde. Råderummet begrænses med 1,3 mio kr. årligt i renter og afdrag på det interne lån.

Fra 2020 og fremefter indebærer indstillingen, at der på det regionale udviklingsområde skal afholdes 1,3 mio. kr i renter og afdrag på det interne lån og 8,3 mio. kr. til lånet optaget af letbaneselskabet, hvorfor råderummet på det regionale udviklingsområde begrænses med 9,6 mio. kr. årligt fra 2020. Tilpasning af det samlede budget inden for det regionale udviklingsområdes udgiftsramme i forhold hertil må foretages i forbindelse med budgetlægningen for 2017 - 2020.

I det omfang korrektionsreserven ikke kommer til anvendelse vil uforbrugte beløb blive betalt tilbage til regionen og tilført det regionale udviklingsområdes udgiftsramme.

RISIKOVURDERING

En tilrædelse af indstillingen indebærer ikke yderligere risici end det i sagen henviste.

BEVILLINGSTEKNISKE KONSEKVENSER

På grund af regionens kasseopdelte økonomi skal forhøjelsen af korrektionsreserven med 164,7 mio. kr. finansieres af det regionale udviklingsområde.

Under forudsætning af at indskuddet af den forhøjede korrektionsreserve følger den almindelige betalingsplan for regionens anlægsfinansiering af letbanen vil 15 pct., svarende til 25 mio. kr., skulle indbetales til Hovedstadens Letbane I/S som engangsindskud i 2019, mens de resterende 139,7 mio. kr. finansieres over 40 år, svarende til 8,3 mio. kr. om året.

Med hensyn til engangsindskuddet har Økonomi- og Indenrigsministeriet tidligere givet accept til, at finansieringen bliver foretaget ved, at det regionale udviklingsområde modtager et internt lån fra regionens kasse, som forrentes og afdrages over 40 år, svarende til investeringens levetid. Denne accept er givet på baggrund af regionens oprindelige indskud til anlæg af letbanen, som det var fastsat i principaftalen. Under forudsætning af en lignende accept vedrørende den forhøjede korrektionsreserve vil det regionale udviklingsområde skulle afholde en udgift til forrentning og afdrag på det interne lån på 1,3 mio. kr. årligt.

Den samlede bevillingstekniske konsekvens for det regionale udviklingsområde vil således være en merudgift på 9,6 mio. kr. om året i 2020-2059 som følge af forhøjelsen af korrektionsreserven til 30 pct. af basisanlægsbudgettet.

KOMMUNIKATION

Der udarbejdes pressemateriale om sagen.

TIDSPLAN OG VIDERE PROCES

Sagen forelægges for forretningsudvalget på ekstraordinært møde den 17. maj og for regionsrådet på ekstraordinært møde samme dag.

DIREKTØRPÅTEGNING

Hjalte Aaberg / Claus Bjørn Billehøj

JOURNALNUMMER

15000197.

BILAGSFORTEGNELSE

- ① 1. Aftale i forligskredsen om tilpasning af styringsmodellen for Hovedstadens Letbane
- ② 2. Brev fra Transport- og Bygningsministeriet af 17 maj 2016 vedr. Letbane på Ring 3 incl tillæg til

principaftale

**Punkt nr. 1 - Tilpasning af regionens korrektionsreserve og styringsmodellen for
Hovedstadens Letbane I/S
Bilag 1 - Side -1 af 3**

**Aftale mellem regeringen (Venstre), Socialdemokraterne, Dansk
Folkeparti, Liberal Alliance, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og
Det Konservative Folkeparti om:**

Tilpasning af styringsmodellen for letbaneprojektet på Ring 3

12. maj 2016

Punkt nr. 1 - Tilpasning af regionens korrektionsreserve og styringsmodellen for Hovedstadens Letbane I/S

Bilag 1 - Side -2 af 3

Tilpasning af styringsmodellen for letbaneprojektet på Ring 3

For at undgå en tidsmæssig forsinkelse af projektet om en letbane på Ring 3 er parterne enige om at afslutte lovbehandlingen i indeværende samling.

Parterne er enige om, at der er behov for at tilpasse rammerne for statens deltagelse i letbaneprojektet på Ring 3 på baggrund af statsrevisorernes kritik af statens deltagelse i Aarhus Letbane i perioden, hvor staten var medejer af projektet. Statens deltagelse i letbaneprojektet i Ring 3 har indtil nu fulgt samme model, som kritiseres i Aarhus.

Statsrevisorerne konkluderer, at der ikke bør være forskel på den professionelle håndtering, budgettering og styring af større anlægsprojekter, uanset om de foregår i rent statsligt regi eller i partnerskaber med regioner og kommuner.

Hvis modellen for Ring 3-projektet skal rettes ind efter dette, skal Transport- og Bygningsministeriet have adgang til at sikre, at de statslige principper for styring og budgettering af anlægsprojekter følges fuldt ud, og at staten har tilstrækkelig kontrol med anlægsprojektets gennemførelse og økonomi.

På den baggrund er parterne enige om at foretage følgende ændringer i vilkårene for statens deltagelse i projektet:

- Bestyrelsens sammensætning ændres til at bestå af 5 statslige, 2 kommunale og 2 regionale repræsentanter.
- Før udbuddet igangsættes, gennemføres i statsligt regi en granskning af projektet med udgangspunkt i Ny anlægsbudgettering for statslige anlægsprojekter. Granskningen forventes afsluttet i august 2016, således at Hovedstadens Letbane I/S kan igangsætte udbudsprocessen umiddelbart herefter. Granskningen vil efter Hovedstadens Letbane I/S' vurdering ikke ventes at have væsentlig betydning for projektets samlede tidsplan.
- De 11 kommuner og Region Hovedstaden afsætter under et på linje med staten fulde korrektionsreserver (30 pct.) af basisoverslaget. Kommunernes og regionens reserver øges hermed med 379,3 mio. kr. (2013-pl) til i alt 615,3 mio. kr.

Forligskredsen giver med denne aftale ministeren mandat til at forhandle en justeret aftale med repræsentanter fra kommunerne og Region Hovedstaden om rammerne for projektet. Parterne er enige om, at de nødvendige ændringer herefter håndteres i et ændringsforslag til det aktuelle lovforslag vedr. Ring 3 Letbanen.

Parterne er opmærksomme på, at en aftale, der ændrer rammerne for de lokale parters deltagelse, vil skulle gennemgå en godkendelsesproces i kommunerne og regionen. For at give plads til interessenternes godkendelsesprocesser tilføjes en bestemmelse i ændringsforslaget om, at loven først træder i kraft ved bekendtgørelse, når de nødvendige beslutninger er truffet hos de øvrige interessenter.

Punkt nr. 1 - Tilpasning af regionens korrektionsreserve og styringsmodellen for Hovedstadens Letbane I/S
Bilag 1 - Side -3 af 3

Den endelige beslutning om gennemførelsen af projektet træffes i medfør af principaftalen og loven, når letbaneselskabet har modtaget de endelige tilbud på projektet, som forventes i foråret 2017.

Parterne noterer sig i forlængelse af ministerens svar på spørgsmål 33 til L102, at erhvervs- og vækstministeren er indstillet på at undersøge, om det er hensigtsmæssigt, at kommuner får mulighed for at afgrænse stationsnære områder ved højklassede standsningssteder for BRT-løsninger.

MINISTEREN

Karin Søjberg Holst, Gladsaxe Kommune
John Engelhardt, Glostrup Kommune
Steen Christiansen, Albertslund Kommune
Ole Bjørstorp, Ishøj Kommune
Henrik Rasmussen, Vallensbæk Kommune
Thomas Gyldal Petersen, Herlev Kommune
Sofia Osmani, Lyngby-Taarbæk Kommune
Kent Max Magelund, Brøndby Kommune
Michael Ziegler, Høje-Taastrup Kommune
Helle Adelborg, Hvidovre Kommune
Erik Nielsen, Rødovre Kommune
Sophie Hæstorp Andersen, Region Hovedstaden

Dato 17. maj 2016
J. nr. 2016 - 2698

Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 41 71 27 00

Kære regionsrådsformand og borgmestre for kommunerne langs Ring 3

Torsdag aften indgik forligskredsen i Folketinget bag Ring 3 letbane-projektet (Regeringen, S, DF, LA, R, SF og K) en aftale om tilpasning af styringsmodellen for letbaneprojektet på Ring 3. Aftalen blev indgået på baggrund af statsrevisorernes kritik af statens deltagelse i Aarhus Letbane, hvor staten var medejer af projektet på samme vilkår som i Ring 3 letbanen i dag.

Jeg havde på den baggrund indkaldt jer med kort varsel til et møde tirsdag morgen kl. 9.00. Da vi jo alle ønsker en vedtagelse af anlægsloven snarest muligt, havde jeg håbet, at vi allerede på mødet i dag kunne give hinanden en politisk tilkendegivelse om indholdet i et tillæg til principaftalen fra 2013, som tager højde for de nye vilkår for statens deltagelse, jf. den politiske aftale fra i torsdags. En sådan tilkendegivelse er nødvendig for, at jeg som forudsat kan omsætte aftalen i den nødvendige lovgivning.

Som følge af det beskedne fremmøde på mødet i morges, hvor kun Albertslund Kommune, Glostrup Kommune, Gladsaxe Kommune og Region Hovedstaden var repræsenteret, vil jeg imidlertid i stedet nu anmode om, at jeg modtager en skriftlig tilkendegivelse fra alle parter om, at vi fra statens side kan arbejde videre med de rammer, der ligger i det udkast til tillæg til principaftalen, som blev gennemgået på dagens møde. Udkastet er vedlagt.

For at lovbehandlingen af anlægsloven for letbaneprojektet kan nå at gennemføres i indeværende folketingssamling, skal jeg hurtigst muligt fremsætte de nødvendige ændringer til det aktuelle lovforslag. Jeg skal derfor bede om jeres positive tilkendegivelse allerede nu på torsdag den 19. maj senest kl. 13.00.

Som det fremgår, er der i første omgang alene tale om en politisk tilkendegivelse. Herefter vil der være tid til at gennemføre den nødvendige beslutningsproces i kommunalbestyrelser og regionsråd. Det er tilstrækkeligt, at den endelige accept af aftalen foreligger inden 1. august, idet den forudsatte statslige granskning før udbuddet af projektet forventes afsluttet primo august.

Det gælder selvfølgelig fortsat, at den endelige beslutning om projektet først tages, når tilbudspriserne er i hus i foråret 2017. Hvis det viser sig, at prisen for projektet ligger over det afsatte budget, kan det blive konklusionen, at letbanen må droppes.

Jeg skal bemærke, at jeg i drøftelserne med forligskredsen havde lagt op til, at man sideløbende med udbudsprocessen også kunne undersøge en BRT-løsning, således at man ville have en alternativt plan i baghånden for at kunne realisere en højklasset kollektiv trafikløsning i Ring 3, hvis letbanen viser sig at blive dyrere end forudset. Jeg havde foreslået en særskilt statslig finansiering af en sådan undersøgelse, så det ikke ville belaste kommunernes økonomi.

Jeg må imidlertid på baggrund af drøftelserne med forligskredsen og meldingerne fra de fremmødte kommuner på mødet i morges konstatere, at der ikke synes at være opbakning til at undersøge en BRT-løsning nærmere.

Med venlig hilsen

Hans Chr. Schmidt

Dato 17. maj 2016
J. nr.

Tillæg til Principaftale om anlæg og drift af letbane på Ring 3

Parterne bag Principaftale om anlæg af letbanen på Ring 3 af 20. juni 2013 konstaterer, at der på baggrund af aftalen mellem regeringen (Venstre), Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti af 12. maj 2016 om tilpasning af styringsmodellen for letbaneprojektet på Ring 3 er behov for en justering af aftalegrundlaget mellem parterne.

Baggrunden for den statslige aftale om en tilpasning af styringsmodellen er statsrevisorenes kritik af statens deltagelse i Aarhus Letbane, hvor staten var medejer af projektet, herunder statsrevisorernes konklusioner om, at der ikke bør være forskel på den professionelle håndtering, budgettering og styring større anlægsprojekter, uanset om de foregår i rent statsligt regi eller i partnerskaber med regioner og kommuner.

Tilpasningen skal bidrage til, at Transport- og Bygningsministeriet kan sikre, at de statslige principper for styring og budgettering af anlægsprojekter følges fuldt ud, og at staten har tilstrækkelig kontrol med anlægsprojektets gennemførelse og økonomi.

Parterne er enige om at foretage følgende ændringer i aftalegrundlaget:

- Den i Principaftalen fastlagte sammensætning af bestyrelsen, jf. afsnittet om "Organisation", ændres således at bestyrelsen sammensætning kommer til at bestå af 5 statslige, 2 kommunale og 2 regionale repræsentanter.
- Den i Principaftalen fastlagt størrelse af korrektionsreserven for de 11 kommuner og Region Hovedstaden, jf. afsnittet "økonomi og finansiering af anlæg af en letbane" ændres således at de 11 kommuner og Region Hovedstaden under et afsætter på linje med staten fulde korrektionsreserver (30 pct.) af basisoverslaget. Kommunernes og regionens reserver øges hermed med 379,3 mio. kr. (2013-pl) til i alt 615,3 mio. kr.

Parterne noterer sig herudover, at der, før udbuddet igangsættes, i statsligt regi gennemføres en granskning af projektet med udgangspunkt i Ny anlægsbudgettering for statslige anlægsprojekter. Granskningen forventes afsluttet i august 2016, således at Hovedstadens Letbane I/S kan igangsætte udbudsprocessen

umiddelbart herefter. Granskningen ventes efter Hovedstadens Letbane I/S' vurdering ikke at have væsentlig betydning for projektets samlede tidsplan.

Parterne noterer sig, at transport- og bygningsministeren, med henblik på, at lovbehandlingen kan afsluttes i indeværende samling, fremsætter de nødvendige ændringer i lovgrundlaget for projektet i et ændringsforslag til det aktuelle lovforslag vedr. Ring 3 Letbanen.

Nærværende aftale, der ændrer rammerne for parternes deltagelse i letbaneselskabet, vil skulle gennemgå en godkendelsesproces i kommunerne og regionen. På den baggrund tilføjes en bestemmelse i det aktuelle lovforslag om, at loven først træder i kraft ved en bekendtgørelse, når de nødvendige beslutninger truffet hos kommuner og region.

Parterne noterer sig i forlængelse af ministerens svar på spørgsmål 33 til L102, at erhvervs- og vækstministeren er indstillet på at undersøge, om det er hensigtsmæssigt, at kommuner får mulighed for at afgrænse stationsnære områder ved højklassede standsningssteder for BRT-løsninger.